

Kanigowski Zygmunt

Ps. Ordynator
(1909-1968)

Urodził się 8 lipca 1909r. w Wading River na Long Island w USA. Jego rodzicami byli Jan i Anna z domu Nosarzewska, którzy wywodzili się ze zubożałej szlachty mazowieckiej. Wyemigrowali do USA w celach zarobkowych. Wrócili w 1912 roku z trzyletnim Zygmuntem i osiedlili się w Mławie. W mieście tym Zygmunt uczył się i w 1927 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie. Ukończył studia i dyplom otrzymał w 1934 r.

W roku 1937 zrzekł się obywatelstwa amerykańskiego, kierując się pobudkami patriotycznymi, gdyż chciał ukończyć „podchorążówkę”.

Do 1939 r. pracował w Klinice Chorób Nerwowych i Umysłowych USB, na stanowiskach asystenta i adiunkta.

Od 1 do 30 września 1939 r. jako podporucznik rezerwy brał czynny udział w działaniach wojennych i dostał się do niewoli sowieckiej. Uniknął tragicznego losu polskich oficerów, jesienią 1939 roku wrócił do Wilna. Aresztowany przez Litwinów przebywał dwa miesiące w areszcie.

Po zamknięciu Uniwersytetu pracował w Szpitalu Miejskim, a następnie w Szpitalu Chorób Nerwowych i Wewnętrznych na Zwierzyńcu. Szpital ten wchodził w skład konspiracyjnej służby sanitarno-szpitalnej Garnizonu Miejskiego AK. Jego Komendantem konspiracyjnym była docent J. Hurynowicz.

Dr Z. Kanigowski ps. „Ordynator” miał przydział organizacyjny do Pułku im. Bolesława Chrobrego - w 3 batalionie tego pułku wchodził w skład służby sanitarnej w stopniu porucznika. W szpitalu byli ukrywani liczni ranni i „spaleni” żołnierze podziemia. Szpital ten niejednokrotnie przyczynał ludzi z Wileńszczyzny do Warszawy.

W czasie operacji „Ostra Brama” (lipiec 1944) Zygmunt Kanigowski był lekarzem dzielnicy Zwierzyniec z ramienia AK. W obawie przed ponownym aresztowaniem pierwszym transportem 1 lutego 1945 r. wraz z rodziną przybył do Białegostoku.

W latach 1945 - 1953 pracował w Olsztynie, rozpoczął badania naukowe, uzyskał stopień naukowy doktora (1951). Następnie z dniem 1 marca 1954 roku został powołany na stanowisko kierownika Kliniki Chorób Nerwowych Akademii Medycznej w Białymstoku i mianowany zastępcą profesora. W roku 1956 został docentem, a tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1962 r. Wykształcił wielu lekarzy, wypromował 4 doktorów. Zasłużył się dla rozwoju Akademii Medycznej w Białymstoku. Był prodziekanem Wydziału Lekarskiego (1958-59) oraz prorektorem AMB (1959-1962). Pełnił wiele innych funkcji, także społecznych. Zmarł nagle 29 marca 1968 roku. Pozostawił po sobie wiele prac naukowych oraz wdzięczną pamięć współpracowników i uczniów.

Odznaczony Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Odznaką „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”.

Witold Czarnecki

Opracowano na podstawie: Mieczysław Sopek, „Prof. Zygmunt Kanigowski (1909-1968) - twórca białostockiej Neurologii Klinicznej”. Zeszyty Historyczne Okręgowej Izby Lekarskiej w Białymstoku. Tom IV, nr 2 (10) 2003.

